

Økologikontrollen i 2024

Denne rapport beskriver resultaterne af økologikontrollen udført i Danmark i 2024 i henhold til EU's økologiforordning¹, jf. Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.²

Økologikontrollen udføres af Fødevarestyrelsens kontrolenheder.

Rapporten omhandler *ikke* kontrollen i storkøkkener, som udføres efter bestemmelserne i bekendtgørelsen om økologisk storkøkkendrift³.

Antal økologificerede virksomheder:

TABEL 1

Antal økologificerede virksomheder, herunder nye og ophørte, fordelt på virksomhedstyper

Virksomhedstyper	Ultimo 2023	Nye	Ophørte	Ultimo 2024	Tilvækst antal	Tilvækst i procent
Primærvirksomheder mv.*	53	6	4	55	2	3,8
Detailvirksomheder	358	114	63	409	51	14,2
Engrosvirksomheder	1993	168	276	1885	-108	-5,4
• Uden behandling	1283	120	197	1206	-77	-6,0
• Med behandling	710	48	79	679	-31	-4,4
I alt	2404	288	343	2349	-55	-2,3

*Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbedrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007

² Bekendtgørelse nr. 2168 af 23. november 2021 om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.

³ Bekendtgørelse nr. 656 af 27. juni 2019 om økologisk storkøkkendrift

TABEL 2**Antal økologicertificerede virksomheder*, 2014 -2024**

	Primærvirk- somheder mv.**	Engrosvirksomheder med behandling	Engrosvirksomheder uden behandling	Detailvirk- somheder	Virk- somheder i alt
2014	24	457	755	216	1452
2015	26	514	850	256	1646
2016	37	581	1020	261	1899
2017	31	623	1095	252	2001
2018	37	674	1145	260	2116
2019	51	707	1237	288	2283
2020	54	746	1307	309	2416
2021	58	754	1340	361	2513
2022	51	734	1308	393	2486
2023	53	710	1283	358	2404
2024	55	679	1206	409	2349

* Antal virksomheder pr. 31. december det pågældende år.

** Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

Kontrollens dækning af relevante kontrolpunkter

Ifølge EU's økologiforordning¹ skal økologicertificerede virksomheder modtage mindst ét årligt fysisk kontrolbesøg. Da den danske økologikontrol bliver udført som en integreret del af den generelle fødevarekontrol sikres grundlæggende en meget bred kontroldækning. For nogle virksomheders vedkommende vil der være tale om flere årlige kontrolbesøg, jf. de gældende kontrolfrekvenser i henhold til fødevarelovgivningen. Kontrolfrekvenserne fastlægges ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed, dvs. f.eks. ud fra virksomhedens størrelse, kompleksitet og tidligere kontrolresultater.

Ud over de generelle retningslinjer for kontrolfrekvenser i henhold til fødevarelovgivningen, er der i Fødevarestyrelsens interne vejledning om økologikontrol fastlagt, at der i løbet af et kalenderår skal udføres stikprøvekontrol inden for en række nærmere definerede kontrolområder. Nogle centrale kontrolområder, som fx regnskab og dokumentation, skal kontrolleres hvert kalenderår, mens andre områder skal kontrolleres ud fra en risikovurdering – dog skal alle kontrolområder gennemgås inden for en 3-årig periode. Kravet om årlig kontrol af alle obligatoriske og relevante områder gælder for de virksomheder, som har været økologicertificeret i hele kalenderåret.

Med udgangspunkt i ovennævnte beskrivelser, så er kravet om den årlige økologikontrol i 2024 opfyldt for 98,0 % af virksomhederne⁴. For hovedparten af de virksomheder, hvor kravet om den årlige økologikontrol ikke har kunnet opfyldes⁵ er 2024-kontrollen i stedet udført primo 2025. Dette gælder dog ikke, hvor den manglende kontrol skyldes, at de økologiske aktiviteter eller selve virksomheden har været under ophør.

⁴ Af de 2349 virksomheder, som var økologicertificeret pr. 31/12-2024, var der 2044 virksomheder, som var økologicertificeret gennem hele 2024. Økologikontrollen blev gennemført på 2003 af disse, dvs. svarende til 98,0 %.

⁵ De hyppigste årsager har været, at virksomhederne ikke har kunnet træffes som følge af fx sygdom/midlertidig lukning eller at der ikke har været udført økologiaktiviteter i løbet af kalenderåret, fx som følge af, at virksomheden har været under ophør.

Overtrædelser og sagsopfølgning

TABEL 3

Overtrædelser hos økologicertificerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud, bødeforlæg eller politianmeldelser

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser*	Antal virksomheder ultimo 2024	Antal overtrædelser i % af antal virksomheder
Primærvirksomheder	10	55	18,2
Detailvirksomheder	44	409	10,8
Engrosvirksomheder	167	1885	8,9
• uden behandling	68	1206	5,6
• med behandling	99	679	14,6
I alt	221*	2349	9,4

* De 221 overtrædelser er konstateret hos 149 virksomheder

TABEL 4:

Overtrædelser hos ikke-økologicertificerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud, bødeforlæg eller politianmeldelser

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser
Primærvirksomheder	1
Detailvirksomheder	18
Engrosvirksomheder	42
• uden behandling	27
• med behandling	15
I alt	61*

*De 61 overtrædelser er konstateret hos 47 virksomheder

TABEL 5

Overtrædelser hos økologicertificerede virksomheder fordelt på sanktioneringstyper og kontrolområder

	Mod- tage- kontrol	Regn- skab	Doku- men- tation	Im- port	Ad- skil- lelse	Mær- kning/ sam- men- sætning	Øko- logi- rap- port*	Trans- port	An- meld- else*	Andet	I alt
Indskærpelser	26	52	39	5	6	27	36	5	11	2	209
Påbud, forbud	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	3
Bødeforlæg, politianmeld.	0	2	2	1	0	2	2	0	0	0	9
I alt	26	54	42	7	6	30	38	5	11	2	221

*Under *økologirapport* er angivet overtrædelser, der relaterer sig til virksomhedens skriftlige procedurer i økologirapporten, fx manglende opdatering. Under *Anmeldelse* hører konstaterede overtrædelser vedr. manglende anmeldelse af væsentligt ændrede økologiaktiviteter.

TABEL 6

Overtrædelser hos ikke-økologicertificerede virksomheder fordelt på sanktionstyper og kontrolområder

	Anmeldelse	Mærkning	I alt
Indskærpelser	41	4	45
Påbud/forbud	11	0	11
Bødeforlæg, politianmeldelser	4	1	5
I alt	56	5	61

TABEL 7

Alle overtrædelser* fordelt på kontrolområder

Virksomheds- type	Mod- tage- kontrol	Regn- skab	Doku- men- tation	Import	Adskil- -else	Mærkning /sammen- sætning	Trans- port	Økologi -rapport	An- meldelse	Andet	I alt
Primær- producenter	0	2	1	0	1	6	1	0	0	0	11
Detail	5	9	9	0	1	13	4	0	21	0	62
Engros	21	43	32	7	4	16	33	5	46	2	209
• uden behandling	7	10	16	6	1	2	24	1	27	1	95
• med behandling	14	33	16	1	3	14	9	4	19	1	114
i alt	26	54	42	7	6	35	38	5	67	2	282

* Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder, som primært fremgår af kolonnen "Anmeldelse".

TABEL 8

"Overtrædelsesprocenten" - med udgangspunkt i alle overtrædelser, bortset fra overtrædelser, der kun har medført indskærpelser, for årene 2014 – 2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal virksomheder under økologikontrol*	1452	1646	1899	2001	2116	2283	2416	1654	2486	2404	2349
Antal overtrædelser**	12	7	6	13	8	23	13	16	19	24	28
Overtrædelsesprocent***	0,8%	0,4%	0,3%	0,6%	0,4%	1,0%	0,5%	1,0%	0,8%	1,0%	1,2%

*Antal virksomheder: Antal økologificerede virksomheder pr. 31. december; dog er tallet for 2021 fratrullet antallet af virksomheder, som var undtaget kontrol dette år.

**Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder, eksklusiv overtrædelser, der kun har medført indskærpelser.

***Overtrædelsesprocent: $100 \times \text{antal overtrædelser} / \text{antal økologificerede virksomheder pr. 31. december}$.

TABEL 9

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser for årene 2014 – 2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal virksomheder under økologikontrol	1452	1646	1899	2001	2116	2283	2416	1654	2486	2404	2349
Antal overtrædelser	113	141	171	180	170	257	181	139	159	225	282
Overtrædelsesprocent	7,8%	8,6%	9,0%	9,0%	8,0%	11,3%	7,5%	8,4%	6,4%	9,4%	12,0%

Antal virksomheder: Antal økologificerede virksomheder pr. 31. december; dog er tallet for 2021 fratrullet antallet af virksomheder, som var undtaget kontrol dette år.

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder

Overtrædelsesprocent: 100 x antal overtrædelser / antal virksomheder pr. 31. december

Konklusion

Der ses i 2024 i lighed med de foregående år et relativt lavt antal overtrædelser, der har givet anledning til sanktioner påbud/forbud, bødeforlæg eller politianmeldelse (jf. tabel 8). Overtrædelsesprocenten for disse alvorlige overtrædelser ligger dog højere (1,2%) end i noget andet år i perioden 2014-2024. Dette kan være udtryk for en tilfældig variation, men der anes en stigende tendens i perioden, da en overtrædelsesprocent på eller over 1% er nået i fire ud af de seneste seks år.

Ser man på tabel 9, som viser alle overtrædelser, inklusive indskærpelser og overtrædelser konstateret hos ikke-økologificerede virksomheder, så ligger overtrædelsesprocenten for 2024 (12,0%) markant højere end alle årene i perioden, dog undtaget 2019, hvor overtrædelsesprocenten var 11,3%. Som det fremgår af fodnoterne i tabel 3 og 4, har en del virksomheder begået mere end én overtrædelse eller ikke rettet op efter første sanktion. De kommende års økologikontrol vil vise om den høje overtrædelsesprocent i 2024 er tilfældig eller udtryk for en blivende tendens.

I de økologificerede virksomheder ses i lighed med de foregående år det største antal overtrædelser på områderne *regnskab og dokumentation* (tabel 5). Disse er i forvejen højt prioriterede områder i økologikontrollen, og resultatet understøtter fortsat fokus på disse kerneområder. Kontrolområderne *modtagekontrol* og *mærkning/sammensætning* har, lige som i 2023, givet anledning til mange sanktioner.

Antallet af overtrædelser i ikke-økologificerede virksomheder var 61 i 2024 (tabel 6), og langt hovedparten skyldes virksomheders manglende anmeldelse af økologiaktiviteter. Dette svarer til en stigning på 30% i forhold til 2023, hvor tallet var 47. Tallet illustrerer den vigtige pointe, at økologikontrollens integration i den generelle fødevarekontrol betyder, at sådanne overtrædelser kan konstateres ved den løbende kontrol af danske fødevarevirksomheder.

Gennemgangen af kontrolresultaterne for 2024 leder ikke til afgørende ny fokus ved tilrettelæggelsen af den fremtidige økologikontrol.

Overordnet set vurderes det, at resultatet vedrørende den gennemførte økologikontrol i 2024 på alle de økologificerede virksomheder samt det relativt lille antal alvorlige overtrædelser er et udtryk for, at økologikontrollen fungerer tilfredsstillende, dvs. er effektiv og forebyggende.